

Advies concept-wetsvoorstel herziening beslag- en executierecht

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan De minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 27 augustus 2018
Doorkiesnummer: 088 – 361 33 17
E-mail: wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl

Inhoud van de brief

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 7 juni 2018, kenmerk 2264669, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het concept-wetsvoorstel herziening beslag- en executierecht (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel herzielt het beslag- en executierecht in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ('Rv') en bevat, voor zover hier relevant, de volgende wijzigingen:

- bij beslag mogen de te verwachten kosten niet hoger zijn dan de te verwachten opbrengst (artikel 435 Rv);
- executiegeschillen over vonnissen van de kantonrechter worden voortaan bij de kantonrechter aangebracht (i.p.v. bij de civiele rechter); een voorziening in kort geding kan zowel bij de voorzieningenrechter als de kantonrechter worden gevorderd (artikel 438 lid 1 en 2 Rv);
- er komt een beslagvrij bedrag bij bankbeslag (artikel 475a Rv) en voorafgaand aan een bankbeslag kan de deurwaarder aan de bank vragen of de schuldenaar daar een rekening aanhoudt (artikel 475aa Rv).

Raad voor de
rechtspraak

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Beslagvrije bedrag bij bankbeslag

Het beoogde beslagvrije bedrag bij bankbeslag geeft duidelijkheid voor de rechtspraak en komt daarmee de kwaliteit van de rechtspleging ten goede.

Beslaglegging dient niet uitsluitend als pressiemiddel te worden ingezet

In de Memorie van Toelichting (MvT) ² wordt bepleit dat de beslaglegging het beoogde doel (betaling van de schuld) moet dienen en proportioneel moet zijn. Dit sluit aan bij de best practices van de rechtbanken die voor conservatoire beslaglegging zijn neergelegd in de [Beslagsyllabus](#) en die zijn gebaseerd op de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Deze uitgangspunten in de MvT kunnen dus rekenen op steun vanuit de Rechtspraak.

Aanbrengen executiegeschillen over vonnissen kantonrechter bij kantonrechter

De verwachting is dat het Wetsvoorstel de toegankelijkheid van de rechtspleging verbetert door de nieuwe regeling van de executiegeschillen die betrekking hebben op vonnissen van de kantonrechter. Het komt nu in de praktijk voor dat deze geschillen per abuis bij de kantonrechter worden aangebracht. Die moeten dan verwezen worden, wat vertragend en kostenverhogend kan zijn. Dit zal met het Wetsvoorstel verleden tijd zijn.

Wel verdient het aanbeveling om de keuzemogelijkheid die met het Wetsvoorstel in kort geding wordt geboden (voorzieningenrechter of kantonrechter) ook in bodemzaken te creëren, zodat in artikel 438 lid 1 Rv de kantonrechter naast de rechtbank (lees: de civiele rechter) bevoegd wordt. Anders blijft een vergissing – en die blijken zich nu eenmaal voor te doen – mogelijk, met de bezwaarlijke gevolgen van dien. Bovendien blijkt in de praktijk dat er ook veel executiegeschillen aan de rechter worden voorgelegd waarin weliswaar het geschil ten gronde tot de bevoegdheid van de kantonrechter behoort, maar die vanwege de aard en complexiteit van het geschil gebaat zijn bij behandeling door een rechter die expertise heeft op het gebied van het executierecht naast een brede kennis van het civiele recht. In het verlengde hiervan behoeft de MvT naar de mening van de Raad ook enige nuancering. In het algemene deel van de MvT, onderdeel 2 (effectieve en efficiënte beslaglegging en executie), een na laatste alinea (p. 18), wordt de expertise van de kantonrechter over het geschil ten gronde benadrukt. De

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

² In het algemene deel van de MvT, onderdeel 3 (Beslaglegging dient niet uitsluitend als pressiemiddel te worden ingezet).

Raad voor de
rechtspraak

Raad plaatst hierbij de kanttekening dat de materie-deskundigheid bepaald niet in alle executiegeschillen die aan de rechter worden voorgelegd het zwaarst weegt.

Wenselijke uitbreiding exclusieve bevoegdheid rechtbank Den Haag

In relatie tot het beslag- en executierecht adviseert de Raad de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank Den Haag in twee opzichten uit te breiden. Ten eerste zou de exclusieve bevoegdheid op het gebied van octrooi moeten worden uitgebreid tot alle beslagrekeningen en executiegeschillen. Ten tweede zou eenzelfde uitbreiding als nu wordt voorgesteld voor octrooien, ook moeten gaan gelden voor de andere rechten waarvoor de rechtbank Den Haag een exclusieve bevoegdheid heeft, te weten kwekersrechten, topografierechten, Gemeenschapsmerken en Gemeenschapsmodellen.

De rechtbank Den Haag is exclusief bevoegd in zaken betreffende:

- het octrooirecht (artikel 80 Rijksoctrooiwet 1995);
- het Nederlands kwekersrecht (artikel 78 Zaaizaad en Plantgoedwet 2005) en Gemeenschapskwekersrechtelijke vorderingen die niet de geldigheid van het kwekersrecht betreffen (bedoeld in artikelen 94 t/m 100 Verordening (EG) 2100/94 van de Raad van 27 juli 1994 inzake het communautaire kwekersrecht, zulks op grond van artikel 101 juncto artikel 78 Zaaizaad en Plantgoedwet 2005);
- het Gemeenschapsmerkrecht (artikel 95 van de Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad van 26 februari 2009 inzake het Gemeenschapsmerk juncto artikel 3 van de Uitvoeringswet EG-verordening inzake het Gemeenschapsmerk);
- het Gemeenschapsmodelrecht (artikel 80 lid 1 van de Verordening (EG) nr. 6/2002 van de Raad van 12 december 2001 betreffende Gemeenschapsmodellen juncto artikel 3 van de Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen);
- het topografierecht (artikel 19 Topografiewet).

Deze exclusieve bevoegdheden gelden alleen voor de procedures die specifiek worden genoemd in de betreffende bepalingen. Beslagrekeningen vallen er bijvoorbeeld niet onder.

Omdat het in de praktijk als een probleem werd ervaren om zonder expertise op het gebied van de betreffende rechten te moeten oordelen over bijvoorbeeld beslagrekeningen en ex parte verboden is binnen de Rechtspraak overeengekomen dat Haagse rechters die zaken voor andere rechtbanken behandelen in hoedanigheid van rechter-plaatsvervanger in die andere rechtbanken. Dat is nu de praktijk, maar ideaal is het niet. Het brengt mee dat stukken tussen rechtbanken moeten worden uitgewisseld, wat enige tijd kost, die er juist in beslagprocedures en zeker bij verzoeken om ex parte verboden maar heel beperkt is.

Het is daarom wenselijk dat die exclusieve bevoegdheden ook zullen gelden voor beslagrekeningen.

Hetzelfde geldt voor de bevoegdheid voor executiegeschillen ex artikel 438 Rv. Ook voor deze executiegeschillen geldt dat het in de praktijk als een probleem wordt ervaren om zonder expertise op het gebied van de betreffende rechten te moeten oordelen.

Raad voor de
rechtspraak

Wenselijke uitbreiding exclusieve bevoegdheid rechtbank Rotterdam

Hetgeen hierboven is opgemerkt voor de zaken waarin de rechtbank Den Haag exclusief bevoegd is, geldt mutatis mutandis ook voor bepaalde vervoersrechtgeschillen, waar de rechtbank Rotterdam exclusief bevoegd is. Ook daarvoor geldt dat de executiegeschillen die daaruit voortvloeien het beste ook door de rechtbank Rotterdam kunnen worden beslist, vanwege de bij die rechtbank geconcentreerde kennis en ervaring op het gebied van de hiervoor bedoelde vorderingen.

Bewijsbeslag: selectie op kantoor deurwaarder en later opmaken proces-verbaal

Omdat het selecteren van bescheiden die op de inbreuk zien volgens 843a Rv (zeer tijdrovend kan zijn geeft de Raad u in overweging dat in de wet een regeling wordt getroffen dat een definitief proces-verbaal van inbeslagname desnodig enige dagen later wordt opgemaakt en dat die selectie op het kantoor van de deurwaarder kan geschieden.

Bij een bewijsbeslag op bescheiden als bedoeld in artikel 843a Rv dient door de deurwaarder, al dan niet bijgestaan door IT deskundigen of andere deskundigen, een veelal zeer tijdrovende selectie te worden gemaakt van de in beslag te nemen (digitale) bescheiden/zaken. De termijn als genoemd in artikel 443 Rv (uiterlijk de volgende dag voor bijzondere aanduiding van de in beslag te nemen zaken) is hiertoe onvoldoende. Het is de deurwaarder en de zijnen evenmin toegestaan om de beslaglocatie met eventuele kopieën te verlaten om de selectie op zijn eigen kantoor te maken omdat daarmee zaken/bescheiden aan de macht van de beslagene worden onttrokken zonder dat deze uiteindelijk beslagen kunnen worden op basis van het verlot. Er zitten immers dan per definitie nog bescheiden/zaken bij die juist geen betrekking hebben op de inbreuk, aangezien de selectie van de werkelijk relevante documenten dan nog moet gebeuren. Bovendien leert de praktijk dat de door de deurwaarder en de zijnen gebruikte zoekprogramma's niet altijd op de servers van de beslagene kunnen draaien, waardoor het lastig is om een deugdelijke selectie op de beslaglocatie te maken. Voorts moet er bij een ettelijke dagen durende selectie iets geregeld worden om de integriteit van de gemaakte kopieën te bewaken zodat een kwaadwillende beslagene niet, bijvoorbeeld tijdens de nachtelijke uren als de deurwaarder er niet is, bewijsstukken kan doen verdwijnen.

Om deze problemen te ondervangen is in de [Beslagsyllabus](#) een regeling getroffen.³ Met deze regeling in de Beslagsyllabus is gepoogd om het probleem zoveel als mogelijk binnen het huidige wettelijke kader op te lossen, maar ideaal is het niet. Naar de mening van de Raad biedt aanpassing van het wettelijke kader een betere oplossing voor de geschetste problematiek. De Raad geeft u daarom in overweging om in de wet vast te leggen:

- 1) dat het de deurwaarder expliciet is toegestaan om, vanzelfsprekend onder strikte geheimhouding naar anderen, met de zijnen de selectie van relevante (digitale) bescheiden op zijn kantoor te doen maken alvorens er een definitief beslag wordt gelegd op de werkelijk relevante bescheiden en

³ Zie [Beslagsyllabus](#), p. 59-60, onder 'Bewaring van originelen of kopieën'.

Raad voor de
rechtspraak

- 2) dat het proces-verbaal van dat uiteindelijk definitieve beslag later op kan worden gemaakt dan de termijn van een dag genoemd in artikel 443 Rv (te denken is aan bijvoorbeeld maximaal 5 of 10 werkdagen waarvoor door de deurwaarder desnodig aan de voorzieningenrechter verlenging kan worden gevraagd).

Dit vergroot de kans dat de rechter de beschikking krijgt over het juiste bewijs t.b.v. de beoordeling van de zaak.

Nadere verbeterpunten

Onderhavige consultatie heeft nog nadere verbeterpunten voor beslag- en executie op het terrein van intellectuele eigendomsrechten aan het licht gebracht, waarvan de inventarisatie kan leiden tot verdere verbetering van de wetgeving op het terrein van beslag en executierecht. Gedeeltelijk vloeien deze verbeterpunten voort uit de ervaringen die zijn opgedaan met Richtlijn nr. 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PbEG L 195).⁴ Uit de evaluatie van die Richtlijn⁵ in 2009 is eveneens naar voren gekomen dat verdere versterking van de handhaving van IE-rechten zinnig is, ook wat betreft de bewijsvergaring.

Overige suggesties die in het kader van deze consultatie naar voren zijn gekomen betreffen nadere codificatie van jurisprudentiële ontwikkelingen. Zo zou o.a. kunnen worden overwogen om de door de Hoge Raad in zijn uitspraak van 13 september 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ9958](#) gegeven regels ten aanzien van bewijsbeslagen⁶ te codificeren.

Ook kan worden overwogen om in de wetgeving ten aanzien van het beslag- en executierecht op te nemen dat een afgiftebeslag als bedoeld in 491/730 Rv tevens kan worden gelegd op (auteursrecht)inbreukmakende software gelet op artikel 7 lid 2 Softwarerichtlijn⁷. Dit zou verheldering bieden aangezien in de literatuur wordt betwijfeld of de Softwarerichtlijn toestaat dat op software zelf ook beslag wordt gelegd. Zie bijvoorbeeld 'Kritische kanttekeningen bij conservatoire beslagen op software ex art. 28 Aw' in Tijdschrift voor Internetrecht, nr. 3 juni 2012. Dat staat evenwel haaks op hetgeen in de MvT bij het tweede lid van artikel 7 wordt opgemerkt ten aanzien van implementatie van de Softwarerichtlijn.

De Raad acht het zeer wenselijk om de verbeterpunten voor beslag- en executierecht op het terrein van intellectuele eigendomsrechten in kaart te brengen en stelt het op prijs om in de gelegenheid te worden gesteld om deze verbeterpunten op korte termijn naar

⁴ De IE Handhavingsrichtlijn is in Nederland geïmplementeerd in de Wet van 8 maart 2007 tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Auteurswet 1912, de Wet op de naburige rechten, de Databankenwet, de Handelsnaamwet, de Wet van 28 oktober 1987, houdende regelen inzake de bescherming van oorspronkelijke topografieën van halfgeleiderprodukten (Stb. 484), de Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 en de Landbouwkwaliteitswet ter uitvoering van Richtlijn nr. 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PbEG L 195). Zie [Staatsblad 2007, 108](#).

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0779&rid=8>

⁶ Zie r.o. 3.4.1 en 3.5.

⁷ Richtlijn 2009/24/EG van de Raad van 23 april 2009 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's, PB EU van 05-05-2009, L 111/16.

Raad voor de
rechtspraak

voren te brengen, al dan niet in het kader van dit wetsvoorstel. De Raad is graag bereid om met uw ministerie hierover nader van gedachten te wisselen.

WERKLAST

De Raad verwacht geen substantiële werklastgevolgen ten gevolge van het Wetsvoorstel.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen aan te passen en verzoekt om de gelegenheid om nadere verbeterpunten in kaart te brengen en naar voren te brengen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker

Voorzitter Raad voor de rechtspraak